

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A
POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

PROFESORI

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru disciplina *Limba și literatura germană maternă* se adresează absolvenților învățământului superior de specialitate și profesorilor care se prezintă la concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor vacante din învățământul preuniversitar. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin concursul la disciplina *Limba și literatura germană maternă* pot preda în învățământul preuniversitar, în conformitate cu prevederile în vigoare.

Examenul este orientat spre a evalua calitatea concepției didactice și modalitățile concrete prin care profesorul pune elevii în situații de învățare eficiente, apte de a conduce la formarea capacităților și a competențelor prevăzute în programele școlare. Această orientare este cu atât mai necesară acum, când flexibilitatea programelor solicită din partea profesorului efortul de a concepe procese și parcursuri didactice flexibile, adaptate nivelului claselor de elevi cu care acesta lucrează.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Limba și literatura germană maternă*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Fiind date particularitățile disciplinei *Limba și literatura germană maternă* și influența modelatoare puternică pe care aceasta o exercită asupra formării și dezvoltării personalității elevului, precum și asupra întregului climat educațional al școlii, profesorul de *Limba și literatura germană maternă* trebuie să demonstreze că:

- are capacitatea de a crea experiențe de învățare semnificative pentru elev;
- înțelege cum învață și cum se dezvoltă elevul și poate să ofere oportunități de învățare care sprijină dezvoltarea intelectuală și socială a acestuia;
- înțelege că elevii sunt diferiți din punctul de vedere al modului în care învață și poate să ofere oportunități instructive - educative adaptate la diferențele individuale de învățare;
- înțelege procesele de integrare curriculară și folosește o varietate de strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, capacitatea de rezolvare a problemelor și performanțele lui în utilizarea noilor tehnologii;
- are capacitatea de a alege și utiliza cele mai bune metode ce vizează motivația și comportamentul pentru a crea un mediu educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și angajarea elevului în actul învățării, sprijinind astfel succesul școlar al acestuia;
- are capacitatea de a dezvolta activități didactice în cadrul Curriculumului la decizia școlii, activități curriculare și extracurriculare inter-, pluri- și transdisciplinare;
- dezvoltă cunoașterea și utilizarea unor variate strategii de comunicare eficientă pentru a sprijini curiozitatea, colaborarea și interacțiunea elevilor în activitatea de învățare;
- planifică activitatea de predare – învățare - evaluare pe baza competențelor curriculare, a cunoașterii proceselor predării – învățării - evaluării, a conținutului disciplinei, a abilităților elevilor și a diferențelor dintre elevi;
- înțelege și folosește o diversitate de strategii de evaluare pentru a aprecia și modifica activitățile didactice, asigurând continua dezvoltare intelectuală și socială a elevului;
- evaluează efectele opțiunilor și acțiunilor sale asupra elevilor, părinților, altor profesori și modifică aceste acțiuni atunci când este necesar;
- caută în mod activ oportunități pentru perfecționarea sa profesională continuă;

- contribuie la stabilirea unor relații pozitive cu colegii, familiile elevilor și cu organizații existente în comunitatea în care trăiește, în așa fel încât să stimuleze angajarea acestora în sprijinirea activităților școlii;
- înțelege necesitatea de a asista elevii în orientarea lor către carieră și de a integra educația pentru carieră în activitatea didactică;
- înțelege aspectele de ordin legislativ ale activității sale, respectiv, drepturile legale ale elevului și părinților, precum și propriile sale drepturi și responsabilități;
- înțelege criteriile de evaluare a activității sale și are capacitatea de a le integra în conceperea și realizarea activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE PROFESORULUI DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ GERMANĂ MATERNĂ

Pentru profesorul care susține examenul de titularizare în învățământ sunt definite următoarele competențe generale:

- Competențe metodologice;
- Competențe de comunicare și relaționare;
- Competențe de evaluare a elevilor;
- Competențe psiho-sociale;
- Competențe tehnice și tehnologice;
- Competențe de management al carierei.

Candidații vor dovedi capacitatea de:

- a aborda temele generale de literatură incluse în bibliografie;
- a prezenta metode adecvate de predare, conforme cu competențele din programa școlară;
- a utiliza corect termenii, conceptele și noțiunile de teorie lingvistică, literară și de metodică;
- a adecva predarea limbii germane la diverse tipuri de clase;
- a conștientiza și transmite atitudini culturale;
- a realiza proiectarea didactică, folosind conținuturile propuse în curriculum;
- a realiza proiecte didactice, a se concentra pe dezvoltarea unor capacități de comunicare, de recapitulare și evaluare;
- a folosi metode variate și adecvate de predare, în vederea formării competențelor de receptare și formulare a mesajelor scrise și orale, folosind conținuturile prezentate în curriculum.

Examenul va evalua cunoștințele candidaților în abordarea temelor incluse în bibliografie, precum și analizarea metodelor de predare la clasă. Se vor observa:

- a. capacitatea candidaților de a aborda teme generale și a extrage esențialul;
- b. capacitatea candidaților de a-i pregăti pe elevi să folosească limba germană în comunicare și de a transmite cunoștințe și competențe referitoare la cultura și civilizația germană;
- c. modul de stăpânire a tehnicilor de management al clasei, de utilizare a tehnologiei didactice în proiectarea lecției;
- d. deschiderea spre nou a candidatului.

Programa este structurată astfel:

1. disciplina de specialitate - Limba și literatura germană maternă;
2. metodică predării disciplinei de specialitate – Metodică predării limbii și literaturii germane materne.

1. LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

TEMATICĂ

1. Literatură germană:

Periodizarea literaturii germane.

- Curente literare: caracteristici și fundamentare teoretică, reprezentanți și opere reprezentative.
- Specii literare (epopee eroică/ Heldenepos, basm/ Märchen, legendă/ Sage, Legende, fabulă/ Fabel, baladă/ Ballade, schiță/ Kurzgeschichte, nuvelă/ Novelle, dramă/ Drama, roman/ Roman) caracteristicile acestora.
- Literatura medievală din perioada de înflorire – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; epopeea medievală-„Das Nibelungenlied”, romanul cavaleresc-Höfischer Roman și lirica-Minnesang.
- Renaștere și umanism – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative.
- Iluminismul – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative.
- G. E. Lessing: ”Nathan der Weise”, fabule.
- Sturm und Drang – trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; opera dramatică, lirică.
- Clasicism - trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative.
- J. W. Goethe: ”Faust”, balade (de ex. J.W. Goethe, Friedrich Schiller).
- Romantismul - trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; lirica și basmul cult.
- Vormärz - trăsături ale curentului literar.
- Georg Büchner: ”Woyzeck” ca operă dramatică antiaristotelică, modernă din prima jumătate a secolului al XIX-lea (offenes Drama).
- Realismul burghez - trăsături ale curentului literar, reprezentanți și opere reprezentative; nuvela și romanul.
- Curente literare ale răspântiei de veac: naturalism, simbolism, impresionism – trăsături ale curentelor literare, tematică, reprezentanți; genul liric „Dinggedicht” (de ex. C. F. Meyer, R. M. Rilke).
- Expresionismul – trăsăturile curentului literar, grupări, tematică, reprezentanți (de ex. G. Trakl, G. Benn).
- Evoluția operelor dramatice în sec. XX, modernism și postmodernism. (Bertolt Brecht, Friedrich Dürrenmatt).
- Lirica din perioada postbelică a secolului XX. (de ex. Paul Celan, Ingeborg Bachmann, Erich Fried, Bertolt Brecht, H. M. Enzensberger).
- Evoluția genurilor epice în sec. XX, modernism și postmodernism. –schița și romanul / Kurzgeschichte, Roman (de ex. Borchert, Kafka, Kaschnitz, Böll, Lenz).

2. Limba germană:

- Fonetică. Sistem vocalic, sistem consonantic, diftong, ‘Umlaut’, ‘Ablaut’, accentul în cuvânt, despărțirea cuvintelor în silabe.
- Vocabular. Mijloace de îmbogățire a lexicului limbii germane, structura formativă a unităților lexicale: cuvânt, derivare, compunere, familie lexicală, câmp lexical. Omonime, sinonime, antonime, expresii idiomatice, exerciții pentru îmbogățirea vocabularului.
- Morfologie. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Identificarea părților de vorbire. Conjugare. Declinare. Întrebuințarea formei corecte în diferite contexte.
- Verb: clasificare și întrebuințare, conjugare, moduri (indicativ, conjunctiv, imperativ), timpuri, diateze, valență, transformarea vorbirii directe în indirectă.
- Substantiv + articol: clasificare și întrebuințare, gen, număr, declinare.

- Adjectiv: clasificare și întrebuințare, gradele de comparație, declinare, adjective compuse.
- Pronume: clasificare și întrebuințare, declinare.
- Numeral: clasificare și întrebuințare.
- Adverb: clasificare și întrebuințare.
- Prepoziție: clasificare, întrebuințare și regimul cazual (Rektion).
- Conjunție: clasificare și întrebuințare.
- Interjecția: clasificare și întrebuințare.
- Sintaxa propoziției simple. Clasificarea propoziției după scopul comunicării: propoziții enunțiative, exclamative, interogative, imperative.
- Topica propoziției.
- Părțile de propoziție principale și secundare, funcție sintactică: subiect, predicat, nume predicativ, complement, complemente circumstanțiale, atribut.
- Sintaxa frazei. Propoziții principale. Propoziții subordonate. Clasificarea propozițiilor subordonate după conținut și formă. Contragere și expansiune. Topică.
- Ortografie.
- Punctuație.
- Aspecte sintactice, semantice și pragmatice în generarea textului.

2. METODICA ȘI DIDACTICA PREDĂRII DISCIPLINEI DE SPECIALITATE *LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ*

TEMATICĂ

1. Metodica predării limbii și literaturii germane

- Dezvoltarea didacticii bazate pe comunicare și modele de implementare ale acesteia (Entwicklung und Einsatzmöglichkeiten der kommunikativen Didaktik).
- Curriculum și proiectare didactică (Lehrplan und Curriculum. Unterrichtsplanung, Etappen der Vorbereitung).
- Obiective - descrierea și funcțiile lor (Lernziele. Beschreibung. Funktionen.).
- Forme de organizare a procesului instructiv-educativ (Unterrichtsformen, Methoden, Sozialformen, kombinierte und alternative Unterrichtsformen).
- Cele patru competențe (Die vier Fertigkeiten: Lesen, Hören, Schreiben, Sprechen.).
- Evaluarea (Leistungsmessung - Testen und Prüfen, Fehlerkorrektur).
- Tipuri de exerciții (Übungstypologie).
- Activități didactice cu folosirea unor texte, imagini și mijloace electronice (calculator, proiector etc.) (Arbeit mit Texten, Bildern und Medien im Deutschunterricht).
- Predarea lexicului (Wortschatzarbeit: Vermittlung, Übung, Überprüfung).
- Predarea gramaticii (Grammatik im Unterricht: Vermittlung, Übung, Überprüfung).
- Predarea ortografiei (Rechtschreibung: Vermittlung, Übung, Überprüfung).
- Tehnici și strategii de învățare (Lernprozess; Lerntechniken, Lernstrategien).
- Aspecte ale predării limbii în contextul claselor cu predare în limba germană (Sprachbetrachtung im Muttersprachunterricht).

2. Didactica disciplinei Limba și literatura germană

- Locul și rolul disciplinei limba și literatura germană în învățământul preuniversitar;
- Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev;
- Curriculumul școlar:
  - a) elemente componente (curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii, discipline);

- b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);
  - c) predare-învățare-evaluare;
  - d) competențe generale, competențe specifice, unități de competență și conținuturi;
  - e) elaborarea unui curriculum la decizia școlii de tip: aprofundare/extindere/ disciplină opțională ca disciplină nouă.
- Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:
    - a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;
    - b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor;
    - c) medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, complexe multimedia, săli de clasă.
  - Proiectarea demersului didactic:
    - a) planificare calendaristică;
    - b) proiectarea unității de învățare;
    - c) proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții).
  - Modalități de adaptare a procesului instructiv - educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES);
  - Pregătirea profesorului pentru formarea continuă în activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

BIBLIOGRAFIE

1. Literatura germană:

1. Aust, Hugo: *Novelle*. 4., aktualisierte und erweiterte Auflage. Stuttgart: Metzler 2006.
2. Bantel, Otto/ Schaefer, Dieter: *Grundbegriffe der Literatur*. Cornelsen/Hirschgraben, 1990/14. Auflage.
3. Baumann, Barbara/ Oberle, Brigitta: *Deutsche Literatur in Epochen*. Ismaning: Hueber 1996.
4. Biermann, Heinrich/ Härig, Wolfgang/ Schurf, Bernd u.a.: *Texte, Themen und Strukturen. Grundband Deutsch für die gymnasiale Oberstufe*. Ausgabe B. Berlin: Cornelsen Verlag 1995.
5. Gigl, Claus: *AbiWissen kompakt – Deutsch – Prosa/Drama/Lyrik*. Stuttgart: Klett 2010.
6. Holznagel, Franz-Josef/ Kemper, Hans-Georg/ Korte, Hermann/ Mayer, Mathias/ Schnell, Ralf/ Sorg, Bernhard: *Geschichte der deutschen Lyrik*. Stuttgart: Reclam 2004.
7. Matzkovski, Bernd: *Wie interpretiere ich Novellen und Romane?: Basiswissen. Grundlagen der Analyse und Interpretation mit Beispielen und Analyseraster*. Königs Lernhilfen. Hollfeld: C.Bange 2005.
8. Pfister, Manfred: *Das Drama*. Stuttgart: UTB 2001.
9. Ranicki, Marcel-Reich: *1000 deutsche Gedichte und ihre Interpretationen*. Frankfurt am Main: Insel Verlag 1995.

2. Limba germană:

1. *Der große Duden, Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. Mannheim: Bibliographisches Institut 1985.
2. Helbig, Gerhard/ Buscha, Joachim: *Deutsche Übungsgrammatik*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 1989.
3. Dreyer, Hilke/ Schmitt Richard: *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*. München: Hueber 2009. (auch mit online Übungen: <http://www.hueber.de/shared/uebungen/dreyerschmitt/>)
4. Duden: 150 Aufsatzübungen. Alle Aufsatzformen. Mannheim: Dudenverlag, 2008.

3. Metodica predării limbii germane:

1. Abraham, Ulf/ Kepser, Mattis: *Literaturdidaktik Deutsch. Eine Einführung*. Berlin: Schmidt 2009.
2. Ballweg, Sandra u.a.: *DLL 2-Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch?* Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2013.
3. Barkowki, Hans u.a.: *DLL 3-Deutsch als fremde Sprache*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2014.
4. Doye, Peter: *Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache*. München: Langenscheidt 1988.
5. Ende, Karin u.a.: *DLL 6-Curriculare Vorgaben und Unterrichtplanung*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2013.
6. Ende, Karin/ Mohr, Imke (Hgg.): *DLL Glossar*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2015.
7. Funk, Hermann u.a.: *DLL 4-Aufgaben, Übungen, Interaktion*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2014.
8. Grotjahn, Rüdiger/ Kleppin, Karin: *DLL 7-Prüfen, Testen, Evaluieren*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2015.
9. Häusermann, Ulrich/ Piepho, Hans-Eberhard: *Aufgabenhandbuch*. München: iudicium verlag GmbH 1996.
10. Mattes, Wolfgang: *Routiniert planen – effizient unterrichten*. Paderborn: Schöningh Verlag 2006.
11. Meyer, Hilbert: *Was ist guter Unterricht?* Berlin: Cornelsen Scriptor 2004.
12. Meyer, Hilbert: *Unerrichtsmethoden. Band I und II*. Frankfurt a.M.: Cornelsen Scriptor 2006.
13. Rösler, Dietmar/ Würffel, Nicola: *DLL 5-Lernmaterialien und Medien*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2014.
14. Schart, Michael/ Legutke, Michael: *DLL 1-Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung*. Stuttgart: Klett-Langenscheidt 2012.
15. Steinig, Wolfgang/ Huneke, Hans Werner: *Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung*. Berlin: Schmidt 2011.
16. Curriculum Deutsch als Muttersprache für die Klassen V-XII.

Fernstudieneinheiten (unverbindlich):

1. Frankenberg, Barbara/ Fuhr, Lisa: *Visuelle Medien im Deutschunterricht*. Fernstudieneinheit, Erprobungsfassung, München: Goethe-Institut 1997.
2. Bardi, Marie-Luise: *Video im Deutschunterricht*. Fernstudieneinheit 13. München: Langenscheidt 1997.
3. Biechele, Markus: *Didaktik der Landeskunde*. Fernstudieneinheit 31. Berlin u.a.: Langenscheidt u.a. 2003.
4. Schwerdtfeger, Inge: *Gruppenarbeit und innere Differenzierung*. Fernstudieneinheit 29. München: Langenscheidt 2001.
5. Funk, Hermann/ König, Michael: *Grammatik lehren und lernen*. Fernstudieneinheit 1, München: Langenscheidt 1991.
6. Müller, Bernd-Dietrich: *Wortschatzarbeit und Bedeutungsvermittlung*. Fernstudieneinheit 8, München: Langenscheidt 1994.
7. Kast, Bernd: *Fertigkeit Schreiben*. Fernstudieneinheit 12, München: Langenscheidt 1999.
8. Westhoff, Gerard: *Fertigkeit Lesen*. Fernstudieneinheit 17, Berlin u.a.: Langenscheidt u.a., 1997.
9. Schatz, Heide: *Fertigkeit Sprechen*. Fernstudieneinheit 17, Berlin u.a.: Langenscheidt, 2006.
10. Dahlhaus, Barbara: *Fertigkeit Hören*. Fernstudieneinheit 5, Berlin u.a. : Langenscheidt u.a. 1994.
11. Bimmel, Peter/ Rampillon, Ute: *Lernaufonomie und Lernstrategien*. Fernstudieneinheit 23, München: Langenscheidt 2000.

12. Kleppin, Karin: *Fehler und Fehlerkorrektur*. Fernstudieneinheit 19, München: Langenscheidt 1998.
13. Bolton, Sybille: *Probleme der Leistungsmessung*. Fernstudieneinheit 10, Berlin u.a.: Langenscheidt, 1996.
14. Bimmel, Peter: *Deutschunterricht planen: Arbeit mit Lehrwerkektionen*. Fernstudieneinheit 18, Berlin u.a.: Langenscheidt u.a. 2003.